

Alte Drucke

APOLOGIA || FRANCISCI || MONTANI PRO SOCIETATE || IESV IN GALLIA. || CONTRA ANTONII ARNALDI || Aduocati Parisiensis Philippicam. || Ex Gallico in ...

Richeome, Louis

Cracoviae, 1597

Caput LXVIII.

Nutzungsbedingungen

Die Digitalisate des Francke-Portals sind urheberrechtlich geschützt. Sie dürfen für wissenschaftliche und private Zwecke heruntergeladen und ausgedruckt werden. Vorhandene Herkunftsbezeichnungen dürfen dabei nicht entfernt werden.

Eine kommerzielle oder institutionelle Nutzung oder Veröffentlichung dieser Inhalte ist ohne vorheriges schriftliches Einverständnis des Studienzentrums August Hermann Francke der Franckeschen Stiftungen nicht gestattet, das ggf. auf weitere Institutionen als Rechteinhaber verweist. Für die Veröffentlichung der Digitalisate können gemäß der Gebührenordnung der Franckeschen Stiftungen Entgelte erhoben werden.

Zur Erteilung einer Veröffentlichungsgenehmigung wenden Sie sich bitte an die Leiterin des Studienzentrums, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

Terms of use

All digital documents of the Francke-Portal are protected by copyright. They may be downloaded and printed only for non-commercial educational, research and private purposes. Attached provenance marks may not be removed.

Commercial or institutional use or publication of these digital documents in printed or digital form is not allowed without obtaining prior written permission by the Study Center August Hermann Francke of the Francke Foundations which can refer to other institutions as right holders. If digital documents are published, the Study Center is entitled to charge a fee in accordance with the scale of charges of the Francke Foundations.

For reproduction requests and permissions, please contact the head of the Study Center, Frau Dr. Britta Klosterberg, Franckeplatz 1, Haus 22-24, 06110 Halle (studienzentrum@francke-halle.de)

urn:nbn:de:gbv:ha33-1-154864

verbis alloquetur: Eia age, fac officium tuum in hac Societate Iesu, exere vires, vt facinus facias, nomine Ordinis tui dignum, ad honorem Iesu & salutem animarum, quæ præcioso sanguine I E S V tinctæ, imò rigatæ sunt. Hæc habui, quæ tibi Societatis Iesu nomen & appellationem calumnianti responderem: quæ si non modò in aures, sed & in animum demittas; æquè nullam causam ac veteres Germaniæ Prædicantes habebis, cur hoc Societatis nomine offendaris.

CAPVT LXVIII.

Utrum Iesuitæ sint Regulares.

VB finem, vt aculeos tuos omnes expromas, & Iesuitarum expulsionem vehementius virgeas, interrogationibus nos aggredieris. *Qui sunt isti, inquis, Regularesne, an seculares? Nihil enim tertium. At quomodo habeantur pro secularibus, cum in commune viuant, cum subsint pareantque Generali, & post plurimos demum annos paupertatem voueant, plenè tamen interim statuantes de bonis Collegiorum? Sed neque Regulares esse possunt, quia nulla eis Regula, nullum ieiunium, nullum ciborum discrimen, nullis astringuntur ministeriis, succeduntque in defunctorum bona, quamuis haud etiam Sacramento suo soluti. Quid, quòd iis sunt quatuor aut quinque votorum modi, Simplicitium, Compositorum, Solennium, Secretorum, Publicorum: breuiter, omnia confundunt, omnia peruertunt, & interroganti, quales sint, respondent, tales quales. Tunc temporis, inquam, monstri raritate obstupebamus, at iam tale nihil est; cuius rei & ratio in promptu: quia vno verbo nec seculares sunt, nec Regulares. Quid igitur? Veri emissarii ac speculatores Hispanorum. Rogas, qui sint isti homines? ego vicissim ex te percontor, quis iste homo est, & quæ eius petitio? Tunc de Iesuitis & contra Iesuitas tam multa,*

multa, & tam asseueranter dixisti; & nescis, quinam sint? Eónē consilio hactenus procacissima lingue petulantia nomen & famam Iesuitarum proscidisti, & exilium decerni postulasti, vt tandem sciscitarearis, quinam sint isti? Sed quis finis huius tuę petitionis? An, vt remoto omni repagulo lingue tuę habenas laxes, vt liberiùs, quàm hactenus, in Iesuitas grassetur, vtque mundo ostendas, illos neque seculares, neque Regulares esse? Verùm istam tuam raciocinationem examinemus nos, nec seculares, nec regulares.

Tua diuisione ostendis, te in Collegio Regio Nauarræ malè instructum, præsertim in Logica, cum tertium diuisionis membrum omittas. Diuidis Ecclesiasticos in duo genera; in seculares & Regulares: & negas esse tertium genus, ita, vt iuxta istam diuisionem, debeat quis Ecclesiasticus esse secularis, aut Monachus, quod falsum est: potest enim quis contineri sub tertio genere, à te prætermisso: non enim aduertisti, duas esse Regularium classes, in quarum altera Cœnobitæ, quibus vita communis, more Collegij, vt Iesuitis; in altera Anachoretę & solitarij, qui propriè Monachorum nomine significantur, licet vulgò tribuatur etiam illis, qui vitam solitariam minimè sectantur. Ridiculus etiā es, quod putans, te præclarè demonstrasse, Iesuitas neque seculares esse, neque Regulares, tandem concludis: *Ergo sunt veri exploratores Hispaniæ.* Ex diuisione Cleri saltitas ad diuisionem regionum, quod est diuidere more Logici errabundi & sine via palantis, seq; ex vna Categoria ad aliam, & ab equo ad asinum transferentis. Perinde est, ac si quis diceret: *Arnaldus nec est bonus Aduocatus, nec bonus Procurator: Est ergo verus Mammalucus, fideiq; desertor. Arnaldus nec est vestitus vt Franciscanus, nec vt Carmelita: Est ergo lapponius. Arnaldus nec est Geographus, nec Logicus: Est ergo miles. Aut ita, Arnaldus nec est Hispanus, nec Catholicus: Est ergo apparitor.*

Egregia Arnaldi conclusio.

Vita in cōmu-
ni non efficit
Religiosum, si
desint alia.

Sed hoc, vt opinor, significare vis, Iesuitas, licet sint Ecclesiastici, non esse tamen seculares, quod in communi uiuant, & sub vno capite; paupertatis voto edito, sed ita vt de rebus suis disponant & transigant: Non nego. Iesuitæ sunt Ecclesiastici, & non sunt seculares: Sed ratio tua non valet, imò contradictione scatet. Vita communis, si desint alię causę, non efficit Ecclesiasticum. Deinde paupertatis votum Deo nuncupare, habereq; integram potestatem disponendi de omnibus facultatibus, repugnantia sunt, simulque cōsistere nequeunt: si idcirco aliquis sit Ecclesiasticus, deserto statu seculari, quia uiuit in communi sub vno capite, sequitur Laicos, merēque seculares, qui hanc vitam uiuunt, esse Ecclesiasticos, & non seculares. Hinc ergo conficitur, omnes incolas vnius familię, qui sub imperio vnius patrisfamilias in communi uiuunt; omnia Collegia, quę vni subsunt præsidii; omnesque milites, qui sub vno Imperatore militant, non esse seculares, sed Monachos: quia secundum tuam diuisionem, oportet, vt quis sit secularis, aut Regularis, hoc est Monachus: nam nullum tertium genus status Ecclesiastici agnoscis.

Dices, te addidisse votum paupertatis. Non inficior, sed eodem momento idem destruxisti, addendo integram bonorum dispositionem, quę cum ipso voto consistere nequit. Adde, quod votum paupertatis aut castitatis non efficit aliquem Regularem, quia permultos reperias his votis obstrictos, qui tamen non desinunt esse seculares & laici. Quare doctrina tua semper sibi constat, nempe nomen secularis non posse conuenire iis, qui uiuunt in communi sub vno capite, vt Iesuitæ. Quod fit, vt nulla ciuilis familia, nullum Collegiū alicuius vniuersitatis seculari statui, sed congregationi Monasticę annumerari debeat; & si tu coniugatus es, & in cōmuni uiuis, Abbas eris aut Prior, quippe caput familię & familia

familia tua, ac serui tui, & filii, si quos habes, erunt Monachi, vxor tua *Abbatissa* aut *Priorissa*: eris Arnaldus Abbas, & Monachi tui Arnaldini, & Abbatissa Arnaldina: hac ratione in te, inq; tuis renouabitur memoria & nomen antiqui *Arnaldi* hæretici, & *Arnaldistarum* discipulorum & sectatorum eius, qui Iure Ciuili & Canonico infames sunt, & quotannis excommunicantur in Bulla Cœnæ: sed tu robusto pectore es, & validis humeris, nec multum moraris tonitrua & fulmina Romana. Quòd si nolis haberi Monachus, teque metu & pœna liberare velis, retractanda est tibi tua diuisione & definitio, & accomodanda legibus Logicę, alioqui necessario texes tibi cucullam, tuisque domesticis metes tribulos ex agro tuo. Iesuite ergo sunt Ecclesiastici, non seculares, nō quòd viuuant in communi sub vno capite de bonis suis arbitrio suo disponentes, quę sunt rationes tuę; sed quòd in communi viuant sub eodem capite & sub certa regula, pro Religionis regula approbata.

Arnaldus & Arnaldiste hæretici excommunicati ab anno 1140 & infames Ext. de Hæret. cap. Excommunicamus. Itē C. de Hæret. L. Gazaros. S. Bern. ep. 190. Alph. á Cast. u. Beatitudo.

In secundo diuisionis tuę membro deterius & turpius laberis, cū probare conaris, Iesuitas non esse seculares. Vis & neruus tuę probationis est, quòd non habeant regulam. Primum, habere regulam, non efficit, vt quis statim sit Regularis: alioqui omnes fabri lignarij, carpentarij, latomi aliiq; artifices, qui vtuntur regulis & legibus, regulares essent, tuq; solus irregularis, qui es Aduocatus sine regula & sine norma, mendax & calumniator absque modo & mensura, & si nouisses regulas in Logica, quę est ars & regula solidè ratiocinādi, & alterum ex altero concludēdi, pro fundamento tuę probationis posuisses legitimam definitionem huius nominis Regularis. *Iesuitæ nullas habent regulas*, ais: Cur ergo eas cirasti antea? Aut igitur quod antea attulisti, ex cerebro tuo exculpsisti, aut non ex Iesuitarum Constitutionibus in medium protulisti, aut non intelligis, quid sit

Num Iesuita ha- Regula. Sed quo auctore scis, Iesuitas carere regula? *Non*
beant Regulam. solum habent regulam, sed pulcherrimam regulam: regu-
Qualis sit Iesu- lam in genere, regulam in specie; nec est tam exiguus inter
itarum Regula. illos administer, qui suam non habeat. Et si nosse lubet, qua-
 lis sit illa regula, dico epitomen esse omnium eorum, quæ in
 aliis Religionibus antiquioribus sanctè & laudabiliter san-
 cita & constituta sunt, cōcinnatam inde nullius damno, sed
 communi omnium honore potius & laude. Nam multum
 laudis merentur meritò apud omnes, quòd in consortium
 suorum thesaurorum admiserint etiam istam minimam So-
 cietatem, vltimò omnium in cœtum Dei coopratam, & di-
 gnā, quæ tam tenera ætate alienis subsidiis sustentetur & ad
 iuuetur. Hæc epitome confecta est, vt opponeretur, & tã-
 quam scutum obiceretur hæresi Lutheranæ, quæ est rhapso-
 dia, & cento quidam omnium hæreseon superioris æui.

Hæc regula & viuendi forma in communi, præ se fert ima-
 ginē cuiusdam Reip. spiritualis. Est enim formata ad simili-
 tudinem trium Regiminū, Monarchici, Aristocratici, & De-
 mocratici, quæ sunt tria Rerump. genera, quælibet sigillatim
 etiā bona & cōmoda; sed vtiliora, quādo simul iunguntur,
 vt sit in Ecclesiastico Regimine, omniū, quæ Deus inter ho-
 mines instituit, perfectissimo. Ad imitationē Regiminis Mo-
 narchici præsidet in hac Societate Generalis Præpositus, cui
 imperiū in omnes. Ad normam Imperij Aristocratici, desi-
 gnantur Prouinciales, qui nōnullis in rebus mandant & de-
 cernunt, iunctis cū Generali suffragiis, quæ est Aristocratica
 Respub. quam multi gubernant. Democratia, quæ est sta-
 tus popularis, perspicitur in Cōgregatione generali Profes-
 sorum, quando habetur, quæ corpus vniuersum repræsen-
 tat, & populū totius ordinis. Generalis quatuor habet Assi-
 stentes, qui cum suis consiliis iuuant, vnumq; Monitorem,
 qui priuatim monet, cū opus est, vel de rebus ad offici-
 um eius,

um eius vel ad ipsammet Generalis personam spectantibus, idq; vel suo nutu, necessitate exigente, vel aliorum horratu facit. Prouinciales etiam habent quatuor Consultores suos, vnumque Monitorem, vt & Rectores, quorum consilij in gubernandis prouincijs & Collegijs vtuntur more Generalis. Hi omnes habent regulas suas speciales, desumptas ex Constitutionibus & aliunde, excepto Generali, cui totum Institutum pro Regula: Item omnes Officiales inferiores, Presbyteri, Confessarij, Concionatores, Præceptores, Procuratores, & ceteri omnes, ne Ianitore quidem excepto.

CAPVT LXIX.

A quo Societatis regula fuerit approbata.

Blata fuit hæc Regula approbationis impetrande causa Paulo III. qui eam tribus Cardinalibus examinandam tradidit, quorum vnus Bartholomeus Guidicionus, vir doctus, accuratus & sanctæ vitæ, qui iusta causa permotus, parùm approbat tantam Religionum multitudinem, iudicans potiùs esse aliquas earum tollendas, & veteres reformandas, quàm nouas instituendas, eaquæ de re librum ediderat: quamobrem acerbè se Iesuitis præbuit aduersarium, & Societatis confirmationi vehementer repugnauit, vt & alij Cardinales: nihilominus cum rem iterum atq; iterum perpendisset, suasq; rationes & argumenta subtiliùs excussisset, ita immutatus est, visa instituti forma adeò ex vsu publico concepta, vt diceret, se digitum Dei ibi agnoscere; & licet nouas Religiones non probaret, tamen omnino huic inter ceteras dandum esse locum. Ex hac historia accepisti tu id, quod contra Iesuitas erat, relictis illis, quæ tibi caput comminebant; produxisti difficultatem, qua res initio perfecta est, & prætermisisti